

ВІДДІЛ ОСВІТИ
Черкаської районної державної адміністрації
РАЙОННИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
РОЗДІЛ: «Національне виховання»

Величко Світлана Володимирівна

Червонослобідська загальноосвітня школи
I-III ступенів № 1
Черкаської районної ради, Черкаської області

«БУТИ ЗДОРОВИМ – ЗДОРОВО!»
(посібник з питань профілактики правопорушень
та пропаганди здорового способу життя)

Черкаси - 2008

Схвалено районним методичним об'єднанням заступників директорів шкіл з виховної роботи 14.02.2008

Тема, над якою працює вчитель: «Превентивне виховання в системі здоров'язберігаючої діяльності навчального закладу».

Дана робота є результатом діяльності заступника директора з виховної роботи у співпраці з педколективом з питань профілактики негативних проявів серед школярів, формування в них культури здоров'я та свідомого ставлення до вибору в житті. Підбірка складається з опису досвіду школи щодо превентивного виховання школярів, авторської профілактичної програми, розробленої заступником директора з виховної роботи та висновків моніторингових досліджень.

Дана праця містить тести, анкети та інший інструментарій щодо вивчення результатів діяльності колективу з питань превентивного виховання, а також розробки різноманітних заходів з учнями, які дали позитивний результат.

Матеріали рекомендовано для використання у своїй діяльності заступникам директорів з виховної роботи, педагогам – організаторам, класним керівникам та працівникам соціально - психологічної служби.

Обсяг роботи 53 сторінки

З М І С Т

Вступ.....	4
1. Превентивне виховання в системі здоров'язберігаючої діяльності навчального закладу (з досвіду роботи).....	8
2. Проект «Бути здоровим – здорово!» (профілактична програма з пропаганди здорового способу життя).....	12
3. Додатки:	
3.1. Журнал обліку спостережень та діагностики для роботи з учнями, схильними до правопорушень.....	24
3.2. Зразок плану проведення декади «За здоровий спосіб життя».....	30
3.3. Ток- шоу «У калейдоскопі кохання» (для учнів 10-х класів).....	31
3.4. Тренінгові заняття «Визнач свою позицію» (для учнів 7-9 класів).....	37
3.5. Виховний захід на тему: «Підлітки мають знати свої права».....	41
3.6. Анкети , тести.....	50
4. Список використаних літературних джерел.....	53

ВСТУП

Одним із основних напрямків реформування виховного процесу Державна національна програма «Освіта (Україна XXI століття)» визначила необхідність забезпечення в кожному навчально-виховному закладі відповідних умов для розвитку фізично і психічно здорової особистості, запобігання пияцтву, наркоманії, насильству, іншим асоціальним явищам, що негативно впливають на здоров'я людей. Це означає, що в школі має бути побудований такий навчально-виховний процес, який би забезпечував тривалий і цілісний виховний вплив на учнів. Сукупність навчально-пізнавальних занять, стосунки між педагогами і школярами є найраціональнішою системою, сприятливою для формування гармонійно розвиненої особистості.

Останні статистичні дані ВООЗ свідчать: захворюваність дітей 7-14 років збільшилася майже на 35 %; більш ніж у 5 разів зросла кількість дітей та підлітків з порушеннями ендокринної системи та обміну речовин, різко знизився віковий поріг вживання тютюну, алкоголю, наркотиків. Серед інших відхилень в поведінці школярів — пониження людської гідності, вимагання, розпуста, бродяжництво.

На мій погляд, сьогодні особливо важлива проблема зайнятості учнів в позаурочний час та управління їхньою діяльністю. Перш ніж вести розмову про превентивне виховання, хочу проаналізувати суть самого явища як такого та його різновиди.

"Превентивний" - означає запобіжний.

Превентивне виховання — це цілісна система підготовчих, профілактичних дій педагога з метою запобігання формуванню негативних звичок, рис характеру та проявам асоціальної поведінки підлітків, а також організація належного догляду за їх діяльністю.

Ця система заходів має носити попереджувачий, запобіжний характер і бути спрямована на вдосконалення способу життя школярів, обрання ними правильної соціальної орієнтації. Науковці розрізняють такі функції профілактики:

- діагностична (виявлення причин і факторів відхилень у поведінці);
- реабілітуюча (перевиховна, спрямована на подолання негативних проявів у поведінці);
- координуюча (координація зусиль у попередженні і подоланні асоціальної поведінки);
- прогностична (передбачення можливих негативних явищ у поведінці неповнолітніх).

Наша профілактична робота засвідчила, що всі профілактичні заходи можна розподілити на три типи: первинна, вторинна і протирецидивна.

Первинна профілактика включає в себе:

- Ранню діагностику (вивчення індивідуальних особливостей, виявлення дітей з відхиленням у розвитку та поведінці, педагогічна корекція відхилень у поведінці учнів; визначення сімей, в яких вихованню дітей не приділяється належної уваги, знайомство з сімейними умовами, допомога батькам у вихованні дітей тощо);
- Потижневий контроль адміністрації за відвідуванням учнями школи;
- Роботу з класними керівниками щодо попередження пропусків без поважних причин;
- Просвітницьку роботу з учнями;
 - уроки правознавства, декади та місячники правових знань;
 - класні години на правову тематику, зустрічі з працівниками правоохоронних органів;
 - зустрічі з лікарями-наркологами, лікарями-спеціалістами;
 - постійно діючу виставку «Підлітку про закон»;
 - просвітницьку роботу з батьками (робота батьківського лекторію, реалізація комплексно-цільової програми «Сім'я», батьківські конференції).

Вторинна профілактика - це:

- Робота координаційної ради служби у справах неповнолітніх, робота шкільних рад профілактики правопорушень, органів учнівського самоврядування;
- Робота шкільного наркологічного посту, охоплення учнів гуртковою роботою;
- Охоплення учнів постійними і тимчасовими дорученнями;
- Індивідуальна робота з учнями;
- Робота для батьків і учнів психологічної служби «Довіра» та телефонів довіри.

Протирецидивна профілактика:

- Облік учнів, схильних до правопорушень;
- Облік батьків, які не займаються вихованням дітей;
- Закріплення за учнями громадського вихователя та залучення до рідних видів громадсько-корисної діяльності;

- Залучення до роботи в гуртках;
- Індивідуальна робота з учнями (всебічна діагностика, корекційна і розвиваюча робота з ними);
- Індивідуальна робота з сім'єю(надання методичної та педагогічної допомоги, заслуховування на радах профілактики).

Особливої уваги потребують учні, схильні до правопорушень . В роботі з ними, як привило , я використовую такі напрямки профілактичної роботи:

- 1.Участь дітей у колективних(групових) шкільних заходах.
- 2.Індивідуальна робота з учнями:
 - діагностика причин неблагополуччя дитини;
 - заходи щодо зміни соціального статусу дитини (в школі, мікрогрупі, сім'ї);
 - педагогічний вплив із вирівнюванням можливостей дитини;
 - формування індивідуального досвіду поведінки;
 - організація провідної діяльності дитини (формування зацікавленості, навичок, вмінь, розвитку активності);
- 3.Індивідуальна робота з сім'ями учнів:
 - діагностика причин неблагополуччя, перебудова стилю сімейного виховання; встановлення та підсилення виховного потенціалу сім'ї;
 - заходи щодо активного включення батьків у процес профілактики.
- 4.Просвітницька робота з учнями.
- 5.Методичне забезпечення роботи педагогічного колективу – профілактики злочинів та правопорушень.

На мою думку, важливу роль у навчально - виховному процесі відіграє вміння класного керівника зорієнтуватись у складнощах і особливостях впливу на учнівську молодь в сучасний період.

Класний керівник має виявити та глибоко проаналізувати фактори, які зумовлюють девіантну поведінку неповнолітніх.

Підґрунтям результативної корекційної роботи виховника є діагностична спрямованість процесу превентивного виховання.

Я вважаю, що діагностика на рівні класу повинна ставити за мету з'ясувати рівень душевного комфорту учнів у шкільному та класному колективі, емоційної атмосфери в родинному середовищі, взаємостосунків між учнями та педагогами, щоб уникнути конфліктних ситуацій.

Маючи загальні відомості про класний колектив, уявлення про особистості школярів з девіантною поведінкою, класний керівник має розробити програму вивчення і виявлення рівня морально - етичного і соціального розвитку та виховання « важкого» підлітка.

Пропоную до програми включити наступні питання:

1. Анкетні дані вихованця: прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, клас.
2. Прізвище, ім'я, по батькові батьків (опікунів), їх місце роботи; емоційна атмосфера в сім'ї; їх вплив на формування особистості учня; спосіб життя батьків; матеріальні, побутові житлові умови, в яких живе родина.
3. Кількість дітей у сім'ї, їх вік, місце навчання, характер стосунків між дітьми.
4. Умови виховання школяра в сім'ї: наявність кімнати чи місця для занять; режим дня; хто більше займається вихованням; яку роботу виконує вдома учень;

як проводить вільний час, де; чи допомагають батьки школі; чи є єдність вимог школи і сім'ї у вихованні учня; статус дитини в сім'ї.

5. Статус учня в класі; його стосунки з однолітками, учня в класі: поважають, визнають лідером, байдуже, недружелюбно, насміхаються тощо.

Хто має вплив на підлітка в школі та поза школою, хто для учня є найбільшим авторитетом.

6. Коротка характеристика стану здоров'я учня. Ставлення учня до свого здоров'я, здорового способу життя, занять спортом, наркогенних речовин.

7. На основі яких соціальних, психологічних чи медико-біологічних ознак даного учня зарахувати до важковиховуваних. (Вказати конкретно по пунктах: неуспішність - з яких предметів і чому; помилки родинного виховання (які саме); прорахунки навчально - виховного процесу в школі; стан здоров'я чи особливості фізичного та психічного розвитку, що зумовлюють девіантну поведінку).

8. Особливості поведінки в сім'ї, школі, в громадських місцях; ставлення до навчання, праці, участь у громадському житті.

9. Особливості темпераменту, характеру, інтересів, нахилів, пам'яті, сприймання, уяви, уваги, мови.

10. В чому головне упущення у вихованні даного учня, що стало причиною його девіантної поведінки.

11. Які заходи превентивного впливу застосовувались до даного учня, їх результати.

12. Яких заходів слід вжити для успішного подолання важковиховуваності учня.

Досвід показує, що комплексна програма вивчення учня з девіантною поведінкою дає можливість одержати інформацію про найрізноманітніше коло питань, що цікавлять педагогів та батьків.

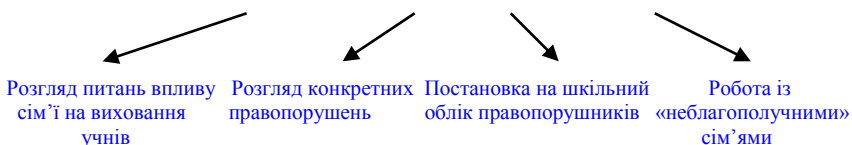
ПРЕВЕНТИВНЕ ВИХОВАННЯ В СИСТЕМІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ (З ДОСВІДУ РОБОТИ)

Система превентивного виховання – це керована діяльність, яка, з одного боку, забезпечує теоретичну і практичну реалізацію заходів превентивного характеру, спрямованих на попередження, подолання відхилень у поведінці школярів, з іншого боку, запобігає розвитку різних форм асоціальної поведінки дітей, а саме: правопорушень, шкідливих звичок, статевих порушень та їх наслідків, екологічної брутальності тощо.

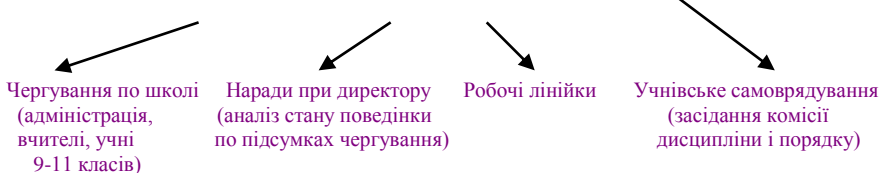
В нашій школі створена і діє система роботи по профілактиці правопорушень серед неповнолітніх, яка включає в себе роботу ради профілактики правопорушень, роботу по організації контролю стану дисципліни та роботу по організації контролю стану відвідування учнями школи.

СИСТЕМА ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ

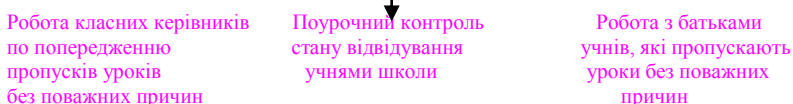
Робота ради профілактики правопорушень

Робота по організації контролю стану дисципліни в школі

Робота по організації контролю стану відвідування учнями школи

Робота, що проводиться з урахуванням даних складових системи профілактики правопорушень, дає позитивні результати. На 1% від загальної кількості учнів по школі (всього 410 учнів) зменшилася кількість учнів, схильних до правопорушень, на 2% зменшилася кількість учнів, які пропускають школу без поважних причин.

Особлива увага в школі звертається на роботу з учнями, схильними до правопорушень та з важковиховуваними учнями. З метою попередження правопорушень і пропаганди здорового способу життя проводяться декади правових знань, виховні години з елементами тренінгу, перегляди фільмів на правову тематику, зустрічі з лікарями, працівниками правоохоронних органів тощо.

На мій погляд, у превентивному вихованні учнівської молоді важливим є залучення до виховного процесу батьків, громадських організацій, учнівського самоврядування.

СХЕМА РОБОТИ ШКОЛИ ПО ПОПЕРЕДЖЕННЮ ПРАВОПОРУШЕНЬ І ПРОПАГАНДІ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

Як я вже зазначала, успішне вирішення проблем формування здорового способу життя та попередження правопорушень можливе лише за тісної взаємодії сім'ї і школи. Досвід, який дитина набуває в сім'ї, на мій погляд, визначає її індивідуальну поведінку, формує її цінності. Від того, які стосунки у сім'ї, залежить розвиток самосвідомості дитини, її духовний і психічний світ, можливість соціальної адаптації і життєдіяльності.

Чи виконує сучасна сім'я у повному обсязі свої функції щодо формування духовного здоров'я дитини? Чи використовує для цього усі можливості сімейного виховання? На жаль, ні.

В школі було проведено анкетування з метою з'ясування впливу сім'ї на формування здорового способу життя дитини. В опитуванні взяли участь учні 5-9 класів (всього 170 осіб). З'ясували, що :

- культ книги існує в 15 % сімей;
- традиція сімейного читання вголос і обговорення прочитаного у 5 % сімей;
- народні пісні знають 11 % сімей;
- знайомство з творами живопису та культури, які мотивують дитину на здоровий спосіб життя є 4 % сімей;
- спільні прогулянки на природу здійснюються у 12% сімей.

Опитування батьків, бесіди з учнями свідчать, що майже всі батьки позитивно ставляться до збереження і зміцнення здоров'я своїх дітей, але самі не є взірцями здорового способу життя, не навчають йому і своїх дітей. Переважна більшість батьків не володіє методами і способами формування здорового способу життя. Тому, одним із завдань, які я ставлю перед класними керівниками, є підвищення ролі сім'ї у формуванні здорового способу життя учнів. Для того, щоб визначити напрям спільної роботи і вибрати найефективніші форми роботи, необхідно отримати інформацію про особливості способу життя сім'ї. З цією метою я використовую опитувальник для батьків, співбесіди з ними.

З урахуванням усіх цих складових у школі діє система роботи з батьками учнів.

СХЕМА РОБОТИ З БАТЬКАМИ

Таким чином, система роботи з превентивного виховання, співпраця школи з батьківською громадськістю забезпечує стійкість і стабільність навчально - виховного процесу, сприяє усуненню психолого-педагогічних порушень соціальної адаптації неповнолітніх.

ПРОЕКТ «БУТИ ЗДОРОВИМ – ЗДОРОВО!»

(профілактична програма з пропаганди здорового способу життя)

Здоров'я дітей і підлітків у будь - яких соціально - економічних і політичних ситуаціях є найактуальнішою проблемою і предметом першочергової важливості.

Безумовно, на стан здоров'я дітей впливають такі фактори, як несприятливі соціальні та екологічні умови. Одночасно з їх негативним впливом на молоде покоління негативно впливає багато факторів ризику, які мають місце в навчальних закладах. Усе це переконує нас, педагогів, у тому, що необхідно вживати спеціальних заходів щодо збереження і зміцнення здоров'я школярів, створення здоров'язберігаючих умов навчання та виховання.

Червонослобідська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1, в якій навчається 410 учнів, працює по напрямку Школи сприяння здоров'ю з 2005 року. Питанням здоров'я в школі займається адміністрація школи, соціально - психологічна служба, педагоги та працівники школи.

З цією метою у школі розроблено Програму Школи сприяння здоров'ю, мета якої – **поліпшення умов для збереження та зміцнення фізичного, психічного, духовного і соціального здоров'я дітей через проведення профілактичних тренінгових занять та медико – оздоровчих заходів.**

Особливу увагу педагогічний колектив та адміністрація школи звертають на проблему тютюнокуріння серед підлітків. З цією метою розроблено і реалізується проект «Бути здоровим – здорово!».

Пропоную даний проект використати в роботі з питань пропаганди здорового способу життя.

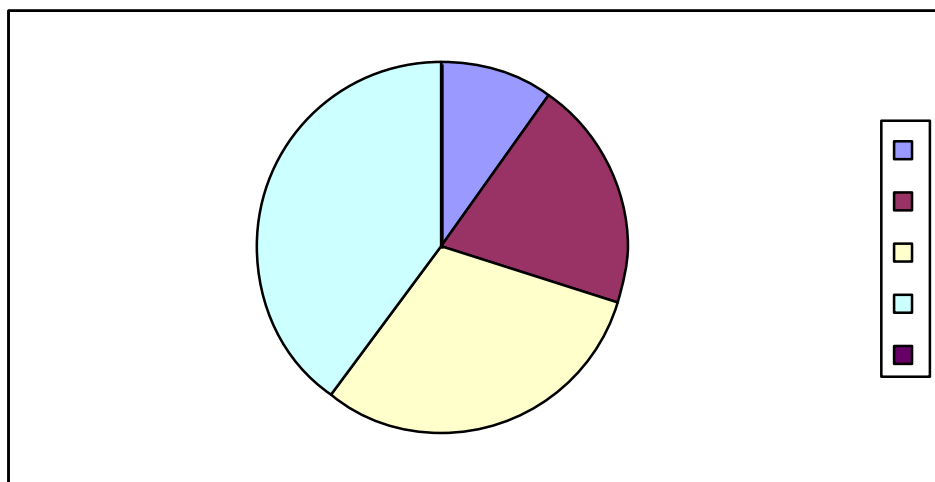
ОПИС ПРОБЛЕМИ

Одна з найгостріших проблем сьогодення – поширення вживання наркотичних речовин підлітками. Це соціальне явище має свою динаміку і закономірності розвитку.

Найпоширенішими наркотичними речовинами є алкоголь і тютюн. Серйозне занепокоєння у адміністрації школи та педагогічного колективу викликає проблема тютюнокуріння серед підлітків 7-9 класів (13-15 років). Як свідчать дослідження, у цей період підлітки прагнуть жити емоційними враженнями і здобувати власний досвід, не сприймати серйозно застережень щодо небезпеки, яку несуть наркотичні речовини. Наслідуючи поведінку дорослих та авторитетних людей, діти цього віку помилково вважають вживання алкоголю та наркотичних речовин ознакою «дорослішання», бажанням мати певний імідж у своєму оточенні.

Опрацювавши анкети-відповіді учнів 7-9 класів (133 особи), було з'ясовано:

- 52% негативно ставляться до тютюнокуріння.
- 37% пробували курити, але це їм не сподобалося;
- 9,7% - палять так, щоб не знали батьки;
- 1.3% - палять відкрито, тобто батьки знають, що їхня дитина палить;

Такі дані свідчать про відсутність мотивованої направленості підлітків на формування та збереження свого здоров'я і водночас зобов'язують педагогів забезпечувати школярів достовірною інформацією з питань здорового способу життя.

Мета даного проекту:

зниження вживання підлітками
наркотичних речовин (алкоголю, тютюну)
шляхом проведення профілактичних
заходів, тренінгових занять,
медико-оздоровчих заходів.

Дана мета передбачає вирішення наступних завдань:

1. Навчити підлітків визначати життєві цінності, сформувати у них відповідальне ставлення до власного здоров'я та власних вчинків.
2. Розкрити причини вживання наркотичних речовин і показати негативні наслідки негативної дії на організм підлітка, впливу на сімейне та суспільне благополуччя.
3. Навчити підлітків оцінювати ситуації ризику, приймати відповідальні рішення щодо вживання тютюну.
4. Формувати навички свідомого вибору безпечної поведінки.

Цільові групи

І група (учні 7-9 класів)

Завдання в роботі з групою:

1. Пропагувати не вживання підлітками наркотичних речовин.
2. Розвивати навички і вміння необхідні для боротьби із залежностями.
3. Проінформувати підлітків про небезпеку вживання наркотичних речовин та ПАР.
4. Пропагувати такі альтернативи, що виключають вживання наркотичних речовин.
5. Навчити приймати усвідомлене рішення та робити вільний вибір.

II група (батьки учнів 7-9 класів)

Завдання в роботі з групою:

1. Звернути увагу батьків до проблем вживання підлітками тютюну та інших наркотичних речовин.
2. Озброїти знаннями про ПАР та розвивати навички спілкування з дитиною в критичній ситуації.
3. Сприяти створенню стосунків довіри та взаєморозуміння в системі «учитель – учень – батьки».
4. Формувати навички, направлені на підвищення якості міжособистісного спілкування в родині з метою профілактики тютюнопаління.

III група (класні керівники 7-9 класів)

Завдання в роботі з групою:

1. Сприяти виробленню в учнів норм позитивної поведінки та розвитку соціальних навичок.
2. Сприяти формуванню в учнів позитивної мотивації на здоровий спосіб життя.
3. Підтримувати тісний зв'язок з батьками учнів.
4. Сприяти підвищенню рівня обізнаності з новими формами профілактичної роботи (тренінгові заняття).
5. Систематично проводити виховні години, тренінги по профілактиці тютюнопаління та шкідливих звичок.

Функції куратора та учасників проекту

№ пп	Прізвище, ім'я, по батькові учасника програми	Функції учасників програми
1	Величко Світлана Володимирівна, заступник директора школи з виховної роботи	1. Координує діяльність «Бути здоровим – здорово!»2. Здійснює зв'язок школи з позашкільними установами та громадськими організаціями в питаннях профілактики.3. Організовує спільну роботу з батьками, класними керівниками.4. Оформляє звітність (1 раз на семестр) по даному проекту.
2	Рибчинська Світлана Станіславівна, практичний психолог	1. Консультує педагогів з питань проведення профілактичної роботи з учнями.2. Проводить тренінги для учнів, педагогів, батьків. Проводить анкетування, індивідуальні консультації з учнями з питань профілактики тютюнопаління.
3	Давиденко Галина Василівна, соціальний педагог	1. Організовує і проводить зустрічі з батьками, тренінги по профілактиці вживання учнями ПАР, альтернативні позакласні заходи.2. Співпрацює з класними керівниками.3. Працює з дітьми «групи ризику»
4	Бабак Лариса Василівна, педагог-організатор	1. Здійснює керівництво дитячим об'єднанням, створює умови для діяльності учнівського

		самоврядування. 2. Створює умови для альтернативних видів дозвілля. 3. Організовує діяльність різновікових груп у позаурочній виховній діяльності.
5	Холоділова Валентина Петрівна, медична сестра школи	1. Здійснює заходи по збереженню життя та здоров'я дітей. 2. Контролює якість харчування дітей у шкільній їдальні.
6	Класні керівники 7-9 класів.	1. Проводять виховні години, тренінгові заняття по здоровому способу життя. 2. Підтримують тісний зв'язок з батьками учнів, проводять батьківські збори на профілактичну тематику. 3. Сприяють формуванню в учнів позитивної мотивації на здоровий спосіб життя.
7	Учні 7-9 класів	1. Відвідують виховні години, тренінгові заняття. 2. Приймають активну участь у різноманітних загальношкільних заходах.
8	Батьки учнів 7-9 класів	1. Тісно співпрацюють з класними керівниками, соціально-психологічною службою школи по питанню профілактики шкідливих звичок. 2. Забезпечують створення у сім'ї стосунків довіри та взаєморозуміння.
9	Тренери-консультанти центру «Ескейп»	1. Забезпечення методичною літературою.

		2. Консультування по впровадженню програми. 3. Проведення семінарів по профілактиці вживання підлітками ПАР з педагогічними працівниками.
10	Вчителі-предметники (Нека О.І. – вчитель основ здоров'я; Муренко С.В. – вчитель основ медичних знань)	1. Здійснюють заходи по збереженню життя та здоров'я дітей, забезпечують набуття практичних навичок по предметах.

Організації, з якими співпрацює школа

Центральна районна лікарня

Будинок дитячої та юнацької творчості

Районний центр соціальних служб для молоді

Служба у справах неповнолітніх Черкаської райдержадміністрації

ШКОЛА

Центр «Ескейп»

Районна бібліотека

Червоний Хрест

Кримінальна міліція

Форми і методи роботи за проектом

Програма передбачає свідоме ставлення педагогічних працівників та батьків до організації профілактичної роботи як у школі, так і вдома. Здоровий мікроклімат школи визначається, перш за все, тісною взаємодією усіх учасників виховного процесу, яка досягається в процесі повсякденного спілкування на уроках, у позаурочній діяльності, поза школою, в родині.

НАЙЕФЕКТИВНІШІ ФОРМИ РОБОТИ

ДИСПУТ	ЛЕКЦІЯ	ЗУСТРІЧІ З ЛІКАРЯМИ	АНКЕТУВАННЯ (ОПИТУВАННЯ)
ВИПУСК ІНФОРМАЦІЙНИХ БЮЛЕТЕНІВ	ПРОФІЛАКТИЧНА РОБОТА		ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ
ВИХОВНА ГОДИНА			М/О КЛАСНИХ КЕРІВНИКІВ
ТЕМАТИЧНІ БЕСІДИ			БАТЬКІВСЬКІ ЗБОРИ
ТРЕНІНГИ ПО ПРОФІЛАКТИЦІ ШКІДЛИВИХ ЗВИЧОК			РОЛЬОВІ ІГРИ
КРУГЛИЙ СТІЛ	ПОСТІЙНО ДІЮЧА ВИСТАВКА ЛІТЕРАТУРИ	СПОРТИВНІ ЗМАГАННЯ	ВИСТАВКИ УЧНІВСЬКИХ РОБІТ

ПЛАН

діяльності Червонослобідської загальноосвітньої школи I-III ступенів №1 з профілактики вживання учнями психоактивних речовин

Місяць	Адміністрація	Вчителі Класні керівники	Психолог, соціальний педагог	Педагог-організатор	Учні	Координаційна рада
Вересень	Презентація проекту, формування координаційної ради	Презентація проекту, формування координаційної ради	Презентація проекту, формування координаційної ради	Презентація проекту, формування координаційної ради	Анкетування «Шкідливість тютюнопаління»	Забезпечення методичними матеріалами «Ескейп»
Жовтень	Створення робочої групи, розподіл функціональних обов'язків	Підбір інформаційного матеріалу з профілактики тютюнопаління	Робота по створенню соціального психологічного театру	Робота по створенню соціального психологічного театру	Вечір відпочинку «За здоровий спосіб життя»	Організаційне засідання
Листопад	Методоб'єднання класних керівників «Стан фізичного вдосконалення учнів, розвиток потреби в здоровому способі життя»	Проведення виховних годин, тематичних бесід (в рамках декади за здоровий спосіб життя)	Участь у проведенні декади за здоровий спосіб життя «Здорова людина – здорове суспільство»	Участь у проведенні декади за здоровий спосіб життя «Здорова людина – здорове суспільство»	Конкурс-виставка малюнків та плакатів «Скажемо курінню – «Hi!»	Зустріч із фахівцями (лікарями центральної районної лікарні)
Грудень	Відвідування відкритих виховних заходів по програмі	Використання методичних матеріалів на виховних годинах	Тренінг по профілактиці тютюнопаління «Визнач свою позицію» (8-9кл.)	Тренінг по профілактиці тютюнопаління «Як діяти в ситуації ризику» (7кл.)	Тренінги по профілактиці тютюнопаління	Круглий стіл «Батьки і діти»
Січень	Звіти класних керівників 7-9кл. з профілактичної роботи за I семестр	Відеоперегляд	Робота по створенню соціально-психологічного театру	Робота по створенню соціально-психологічного театру	Робота по створенню соціально-психологічного театру	Організаційне засідання по узгодженню спільних дій
Лютий	Ознайомлення з новими виданнями, фільмами по питанню здорового способу життя	Робота з учнями (бесіди, відеоперегляди тощо)	Бесіди, консультації з учнями	Підготовка ток-шоу «У калейдоскопі кохання»	Ток-шоу «У калейдоскопі кохання»	Тренінг по профілактиці вживання алкоголю

Березень	Педрода «Роль проекту «Бути здоровим – здорово» в профілактиці шкідливих звичок у школярів	Батьківські збори з питань профілактики шкідливих звичок	Співпраця з батьками	Співпраця з батьками	Тренінги по профілактиці вживання ПАР	Тренінги по профілактиці вживання ПАР
Квітень	Виступ на нараді при директору	Проведення виховних годин, тренінгових занять з дітьми	Тренінги по профілактиці шкідливих звичок	Конкурс творчих розробок	Організаційн е засідання	
Травень	Звіти класних керівників з профілактичної роботи за II семестр	Аналіз роботи за 2006-2007н.р.	Вихідне діагностування учнів 7-9 класів	Вихідне діагностування учнів 7-9 класів	Анкетування «Чи змінилися мої погляди»	Підсумки роботи

Очікувані результати

Якісні

- формування активної життєвої позиції в учнів 7-9 класів;

- підвищення самооцінки, відчуття внутрішньої стійкості та впевненості в собі;

- формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя у дорослих і дітей;

- підвищення самооцінки, відчуття внутрішньої стійкості та впевненості у собі;

Кількісні

- Надання необхідної допомоги підліткам та педагогам школи (кількісний показник конкретизується у звітах);

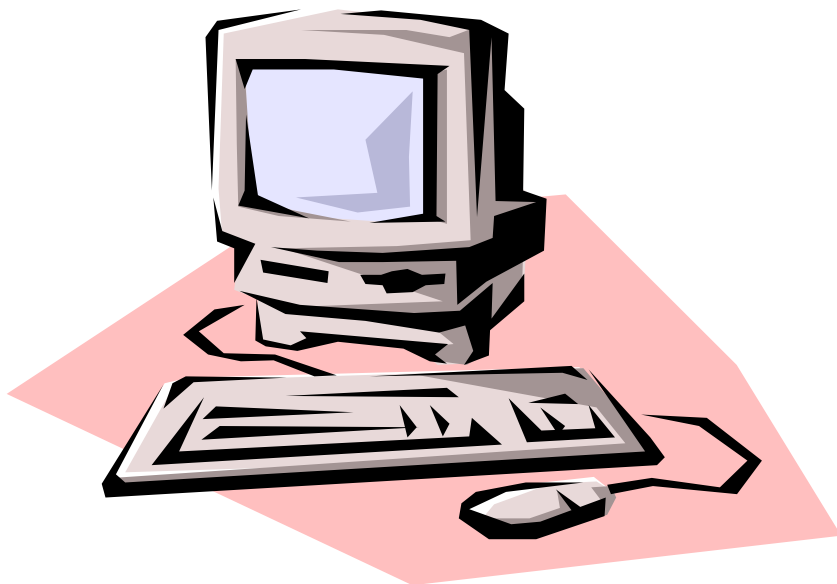
- проінформованість учасників проекту щодо шкідливості вживання психоактивних речовин, зокрема тютюну (близько 80 осіб);

- формування уявлень про здоровий спосіб життя, про цінність свого здоров'я (близько 133 осіб);

- зниження кількості учнів, які курять серед 7-9 класів (кількісний показник конкретизується у звітах);

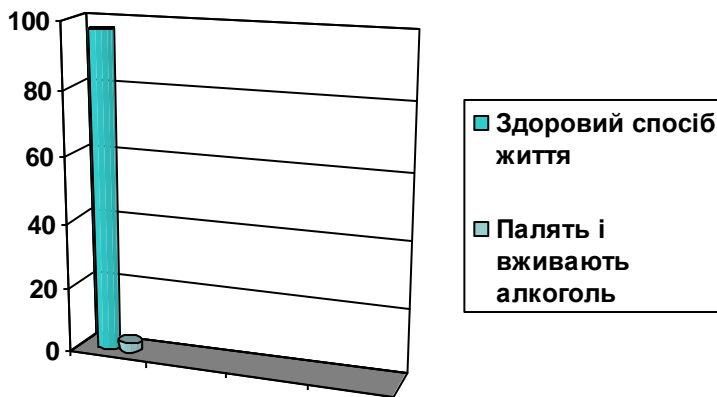
МОНІТОРИНГ ПРОЕКТУ

- Складання звітів (2 рази на рік)
- Опитування, анкетування учасників програми.
 - Інтерв'ювання цільових груп
 - Фокусна група
 - Робочі зустрічі
- Огляд проблемного питання на м/о класних керівників, на нараді при директору, педагогічній раді
- Залучення лікарів, спеціалістів центру соціальних служб для молоді, тренерів – консультантів центру “Ескейп” щодо огляду проблемного питання

НАШІ РЕЗУЛЬТАТИ

(I-й семестр)

(II-й семестр)

З наведених діаграм видно, що більшість учнів (98%) займають активну позицію; 2% - пасивну позицію. Учні, що займають пасивну позицію на 1% менше у порівнянні з I-м семестром.

Отже, робота, яка проводиться в рамках Проекту, має свої позитивні результати.

3. ДОДАТКИ

ЖУРНАЛ **обліку спостережень** **та діагностики**

За учнем:

Прізвище **Іванов**
Ім'я **Сергій Іванович**
Рік народження **19.02.1992**
Клас **10**

Домашня адреса: вул. Ювілейна, 22, д/т 586355

Класний керівник: Культенко Марія Іванівна, д/т 304581

1. Відомості про батьків :

Батько - Іванов Іван Іванович, 1954 р.н., _____

Мати - Іванова Людмила Іванівна, 1959 р.н. _____

2. Рік народження дитини – 19.02.1992 _____

3. Взаємовідносини в сім'ї: задовільні _____

4. Склад сім'ї : сім'я складається з 4 –х осіб: батько, мати, Сергій та молодша сестра Тетяна _____

5. Місце роботи батьків:

Батько – робітник по найму _____

Мати – вихователь дитячого садочку _____

6. Показники здоров'я дитини : стан здоров'я задовільний; на диспансерному обліку не перебуває _____

1. Спостереження психолога :

Коли Сергій знаходиться у колективі, то на контакт йде більш спокійно, а індивідуальне спілкування з психологом викликає у нього сильне занепокоєння і напруження. Про свої негаразди і проблеми бажає мовчати, так як він довіряє лише собі самому. Робить вигляд, що у нього все гаразд і його ніщо не хвилює. хлопець розумний. На багато питань у нього склалася своя думка, якої він притримується _____

3. Дозвілля _____

Участь у гуртках, секціях, читацькі інтереси : _____

Відвідує спортивний гурток (секція футболу). _____

Захоплення та нахили : _____

Любить спорт, захоплюється технікою; подобається майструвати вироби з
дерева своїми
руками _____

Шкільні друзі _____

Товаришує з однокласниками, серед них користується повагою. Є стороннім
спостерігачем у класі, не приймає участі у громадському житті класу та
школи. _____

Друзі, знайомі учня поза школою _____

Має друзів поза школою. Спілкується з учнями – випускниками, які старші за
віком від нього на 3-4 роки. _____

Бесіди з класним керівником, бесіди з учнем, відвідування батьками школи.

№ пп	Зміст роботи	Дата	Відповідальний	Відмітка про виконання
1.	Анкетування з метою залучення учня до гурткової роботи	06.09.07	Заступник директора школи з ВР	
2.	Бесіда з учнем по питанню участі в шкільних спортивних змаганнях.	25.09.07	Заступник директора школи з ВР, Педагог-організатор	
3.	Профілактична бесіда з ученим по питанню відвідування школи, навчання	03.10.07	Заступник директора школи з ВР, класний керівник	
4.	Співбесіда з матір'ю учня по питанню поведінки в урочний та позаурочний час	15.10.07	Заступник директора школи з ВР, класний керівник, соціальний педагог	
5.	Відвідування сім'ї вдома з метою ознайомлення з матеріально - побутовими умовами проживання та виховання неповнолітнього	20.10.07	Заступник директора школи з ВР, класний керівник, соціальний педагог. Депутат сільської ради	

**ОРІЄНТОВНИЙ ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ ДЕКАДИ
«ЗА ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ»**

№ пп	Зміст заходу	Дата проведення	Клас	Відповідальний
1	Провести години спілкування на тему «Формування відповідальної безпечної поведінки»; «Подвійна ціна за наркотики»		5-11	
2	Провести анкетування з метою визначення відношення до куріння «Куріння як соціальна проблема суспільства»		8-9	
3	Провести анкети для визначення ставлення підлітків до вживання тютюну, алкоголю, коноплі.		7-9	
4	Конкурс плакатів «Твоє життя в твоїх руках».		5-11	
5	Ярмарок «Твоє здоров'я в твоїх руках».		9-11	
6	Анкетування учнів старших класів з питань обізнаності з проблемами СНІДу.		9-11	
7	Виставка робіт гуртка «Юний художник» по темі «Я і моє здоров'я».		12 осіб	
8	Проведення занять за просвітницькими програмами «Рівний – рівному», «Молодь на роздоріжжі»; тренінгове заняття «Ваше життя - ваш вибір»		10-11 7-8	
9	Лекції лікарів центральної районної лікарні.		8-11	

ТОК-ШОУ «У КАЛЕЙДОСКОПІ КОХАННЯ»

(для учнів 10-х класів)

Мета:

- Сприяти формуванню в учнів правильного бачення понять «захоплення», «закоханість», «справжнє кохання».
- Розвивати в підлітків творче мислення, уявлення

Обладнання: плакати, вислови про кохання, малюнки учнів, телевізор, відео (ТЗН). Художній фільм „Формула кохання”.

План.

1. Вступне слово.
2. Оголошення теми виховного заходу, його мети.
3. Гра для учнів.
4. Перше кохання (розповідь героїні).
5. Обговорення.
6. Що таке кохання? Правила пізнання людини, що подобається.
7. Обговорення.
8. Роль батьків у статевого вихованні підлітків.
9. Заключне слово. Висновки.

Ведучий: Юність - це та чарівна пора життя, коли перед вами відкривається безмежний світ пізнання себе й довкілля. Саме в юності найчастіше до кожного з нас приходиться перше кохання, саме в юності ми найболючіше переживаємо зраду друзів, саме в юності кожен із нас задумується над проблемами майбутнього сімейного життя. Психологи, сексологи й інші філософи сходяться в одному: виявляється, людина людину любить не за розум, а всього лише за здатність кохати. Якщо ми вміємо кохати без облудності, пошуку користі чи зайвої скромності, значить, приречені на довге щастя в особистому житті. А секрет ось у чому: треба навчитися відчувати повніше - і серцем, і шкірою - і не соромитися це почуття виявляти. Тема нашого ток-шоу - "У калейдоскопі кохання". Чи є нестримна пристрасть і дружнє ставлення до людини іншої статі принципово різними феноменами чи аспектами одного і того ж природного процесу? Що лежить в основі закоханості і чим визначається вибір об'єкту кохання? Які індивідуально-особові та ситуаційні фактори сприяють виникненню і підтримці або ж згасанню закоханості? Художники

докладають багато зусиль до того, щоб засобами живопису, музики, скульптури передати внутрішній стан людини, її почуття й емоції.

Розпочнемо розмову з гри

Гра „Створи скульптуру кохання”.

(5 осіб приймають участь у даній грі. Двоє (хлопець і дівчина) виходять за двері. З 3-х, що залишилися, обирається один скульптор, який буде ліпити скульптуру кохання з 2 осіб. Коли він зіпвив, йому задається запитання „Чи все тебе влаштовує в тому, що ти зіпвив?” Потім пропонується йому зайняти місце одного (чи одної) у зіпвленій скульптурі і задається запитання „Ну, як, зручно?”.

Заходить один із тих, що були за дверима. Йому пропонується роль скульптора. Далі та ж схема.) Ідея полягає в тому, щоб учні самі виступили у ролі «скульптурної композиції».

Висновок: Аналогічно тому, як ви тільки що збудували скульптурні композиції, ми будуємо своє життя, використовуючи ті ж самі характеристики й риси, що ви продемонстрували у своїх скульптурах. Ми будуємо свої стосунки з іншими людьми, і наче скульптури, можемо створити щось прекрасне або щось безглузде й непотрібне. Спробуємо створити формулу кохання.

„Горе серцю, що не любило замолоду”, - писав І. С. Тургенєв. І немає, мабуть, у світі людини, яка думала б інакше. Навіть у закоренілого злочинця є часом у душі світлий куток - то спогад про перше побачення, першу любов.

Яке воно це перше почуття, як починається? Як відрізнити „справжнє кохання” від „чогось схожою на кохання”.

Слово героїні нашої програми.

(розповідь героїні про своє перше кохання)

Ведучий: А тепер ми спробуємо відповісти на запитання:

Запитання до глядачів:

1. Як би ви поступили в даній ситуації?
2. Який, на вашу думку, існує зв'язок між коханням та сексом?

Інтимні стосунки між закоханими означають значно більше, ніж задоволення фізичної потреби. Коли двоє дійсно кохають одне одного, вони прагнуть до емоційного, інтелектуального, духовного, морального єднання, а не шукають задоволення своїх сексуальних бажань.

Героїня: Я керувалась серцем, яке підказувало, що коли кохаєш, то все цілком ймовірно, правильно. Тому і погодилася. Але уже через декілька днів я почала розуміти, що ми різні люди. Скоро ми розлучилися.

Запитання до героїні:

1. Як до твоїх стосунків з хлопцем ставилися батьки?

(Мама стверджувала, що ще рано вбивати в голову думки, які відволікають від серйозного. Треба закінчити школу, маги вищу освіту, престижну роботу, а все решта -додасться.)

2. Хто в ваших стосунках перший зізнався чи може лише натякнув на таке почуття як кохання?

(Мабуть я сама, адже для мене все було вперше, тоді здавалося, що я сама щаслива у світі і яка різниця, хто перший буде говорити про це почуття.)

3. А тепер як?

(Зараз зрозуміла для себе головне – кохання -це дуже складне почуття і його не так просто визначити. Я для себе, мабуть, змішала такі поняття як кохання та сексуальний потяг. Хоча ці поняття взаємопов'язані, вони відрізняються одне від одного. Людина повинна чітко визначити свої почуття до іншої людини. перше ніж щось вчинити під впливом цих

почуттів.)

Ведучий: „Чуттєвий потяг осіб різної статі - це лише один з елементів любові. Його, - як писав В. І. Белінський, - перший момент, за яким у розвитку ідуть вищі, більш духовні моменти”.

Запитання до глядачів:

1. Що ж таке кохання?

(Любов - це відповідальність за себе та іншого, за здійснення спільних планів, за майбутнє.)

(відеосюжет 1)

2. Який зв'язок між коханням та пристрастю?

3. Як має вести себе людина по відношенню до іншої людини, яка їй подобається (до « предмета своєї страсті »)?

(Свою любов треба висловлювати щодня, проявляти її у повсякденних обставинах. Справжнє кохання проходить випробування не тільки у романтичному оточенні, а у найскладніших життєвих ситуаціях.)

Якщо людина кохає, то вона: щира, довірлива, віддана, скромна, не тримає в душі зла, має почуття відповідальності та інше.

Правила пізнання людини, яка подобається.

1. Насамперед, шукайте те спільне, що вас об'єднує.

2. Пам'ятайте, що все пізнається в порівнянні: як поводить себе кохана людина, коли щастить і коли не таланить, у праці і на відпочинку, в любові до доброго і ненависті до поганого і т. п.

3. Вмійте берегти те, що довірила кохана людина, те, що сказано на одинці, не передавайте нікому.

4. Щоб зрозуміти характер людини, оцінити її дії, з'ясуємо, чому вона вчинила саме так.

5. Обмінюйтеся з коханою людиною думками про самих себе - це важливо для взаєморозуміння.

6. Будьте щирою з коханою людиною.
7. Знайте, що справжнє ставлення коханої людини проявляється в хвилини життєвих незгод, випробувань, хвороб, невдач. Вас образили - як повелася кохана людина? Не обов'язково, щоб вона мстилася за вас. Але вона повинна знайти мужність і виступи на ваш захист.
8. Рішення вступити до статевих відносин ще не означає, що двоє людей закохані. Це означає, що вони просто прийняли рішення вдатися до сексу. Якщо одна людина намагається переконати іншу, що статеві відносини свідчать про існування кохання між ними, це неправильне розуміння поняття кохання. *(відеосюжет 2)*

Глибоко любити треба вчитися. Аналіз анкет показав, що лише одиниці можуть поговорити про інтимні стосунки, кохання з батьками.

А може саме батьки могли б допомогти дорослим своїм дітям, адже вони мають досвід. Досвід власного кохання, власних сердечних ран, знання безлічі життєвих історій, коли справжнє кохання давало сили вистояти в найтяжчому, а помилка нівечила життя, обпалювала крила душі. *(відеосюжет 3)*

Часом можна почути, що в усьому винні час, епоха. Тепер молоді не призначають побачення біля годинника, не пишуть довгих листів, а просто „ідуть разом за горизонт“. А досвід батьків, мовляв, застарів, їхні погляди на кохання віджили своє. А може це не так?

Любов людська, та сама, про яку писали поети всіх віків, не стала з часом ні менш людиною, ні менш глибокою, ні менш складною. Якщо вона - справді любов.

Ведучий: У давньогрецькому трактаті „Галуззя персика“ згадується:

«Три джерела має поклик людини: душу, розум і тіло. Поклик душ породжує дружбу. Поклик розуму породжує увагу. Поклик тіла породжує бажання. Поєднання трьох покликів породжує любов». Ось це і є та, звичайно не універсальна, формула кохання

(закоханість + пристрасть + статевий потяг = любов).

ТРЕНІНГОВІ ЗАНЯТТЯ **«Визнач свою позицію»** **(для учнів 7-9-х класів)**

МЕТА: навчити підлітків визначати життєві цінності, сформувати у них відповідальне ставлення до власних вчинків.

ОБЛАДНАННЯ: м'яч, фломастери, паперові стрічки, скотч, кольоровий папір, торбинка з різними предметами.

ЗАНЯТТЯ 1

1. Гра-розминка «Чому? Тому що!»

Хід вправи

Сидячи у колі, учасники по черзі запитують у свого сусіда праворуч «Чому?», а той, теж відповідає: «Тому що!» Тепер його черга ставити те саме запитання своєму сусідові праворуч, а тому – відповідати, поки коло не замкнеться.

2. Вправа «Правильно! – Неправильно!»

Хід вправи

Учасники розподіляються на дві команди та обирають капітанів. Потім вони отримують тексти вікторини. Капітан першої команди задає будь-яке запитання вікторини гравцям другої команди, які дають відповіді та обговорюють їх. Потім капітан другої команди ставить гравцям першої команди будь-яке запитання. Учасники можуть самі придумати запитання і запропонувати їх іншій команді. Виграє та команда, яка дала більше правильних, обґрунтованих відповідей.

1 команда

1. З кожною викуреною сигаретою ми збільшуємо ризик захворювання на різноманітні хвороби.
2. Алкоголь – безпечна речовина.
3. Одноразове вживання наркотику не шкодить нашому здоров'ю.
4. Коли вагітна жінка курить, це не шкодить здоров'ю майбутньої дитини.
5. Можна сідати за кермо, якщо ти випив лише чарку.

2 команда

1. Перебування у приміщенні, де накурено, не шкодить здоров'ю.

2. Уживання наркотиків може супроводжуватися правопорушеннями.
3. Куріння призводить до послаблення сприйняття смаку, запаху та до появи зморшок і землистого кольору обличчя.
4. Пиво, ром-кола – безалкогольні напої.
5. Ризик ВІЛ-інфікування у наркомана більший, ніж у того, хто курить.

3. Вправа «Куля наркотичних речовин»

Хід вправи.

Кожний учасник отримує паперову стрічку і шматочок скотча. На паперовій стрічці учасники записують по одному-два висловлювання – свої думки або асоціації щодо такого явища, як вживання наркотичних речовин.. Перекидаючи іграшковий м'яч – «кулю» - один одному, учасники промовляють свої асоціації щодо слів «наркотичні речовини» і приклеюють до м'яча папірці із своїми записами. Після того, як «куля» побувала в кожного з учасників, тренер, демонструючи її, зачитує «почуття, які ми маємо щодо цього явища».

4. Вправа «Мій острів»

Хід вправи.

Кожен учасник на аркушах паперу створює свій «острів». На такому острові є все найважливіше для кожного в житті. Після того, як «острови» створені, учасники розповідають про них. Острови можуть бути окремими, а можуть утворювати «архіпелаги».

Тренер повідомляє, що в нашому з'явилось таке явище як «наркотичні речовини». Далі тренер пропонує учасникам протягом 3 хвилин зробити те, що вони вважають за потрібне, для збереження островів.

Потім кожен пояснює, у чому полягала його позиція, що він намагався зробити.

5. Вправа «Послання у світ»

Хід вправи.

Не змінюючи позицій, зайнятих у попередній вправі, учасники складають «послання у світ», де описують ставлення до наркотиків, дають поради та попереджають інші «острови» у «суспільному океані». Послання зачитуються і прикріплюються на плакаті.

6. Підведення підсумків

Відповіді на запитання:

1. Які знання ви отримали?
2. Як ці знання ви використаєте в подальшому?
3. Яка мета цієї теми?

7 Вправа «Я - хороший»

Хід вправи.

Учасники сідають у коло і по черзі промовляють фразу «Я – хороший!» Вони можуть говорити так, як їм зручно це робити. Наприкінці всі разом промовляють цю фразу кожен зі своєю інтонацією і своєю гучністю.

2 ЗАНЯТТЯ

1. Гра-розминка «Історії з торбинки»

Хід вправи.

Учасники сідають у коло і по черзі витягують з торбинки якийсь предмет. Потім кожен по черзі промовляє фразу, яка починається з «Я», презентуючи те, що дісталось з торбинки.

2. Дискусія «Моя особиста позиція»

Хід вправи.

Учасники, сидячи у колі, висловлюють свої думки і почуття щодо проблемних ситуацій, а саме, що вони в такій ситуації відчували, які б у них були б наміри і бажання.

Приклади ситуацій:

- ви зайшли у приміщення, атам хтось курить;
- до класу принесли невідому речовину – порошок або таблетки.

3. Вправа «Будь впевнений у собі»

Хід вправи.

Тренер об'єднує учасників у дні підгрупи, кожній з яких пропонується опис двох підлітків. Завдання для учасників: виявити розбіжності між цими підлітками і презентувати результати роботи. Після обговорення знаходять шляхи усунення недоліків і розвитку позитивних рис.

4. Вправа «Зроби вибір»

Хід вправи.

Учасники об'єднуються у три групи, кожна з яких отримує картку із завданням.

1. Ти разом зі своїм другом (подругою) - на дні народження. Тобі налили чарку. Твоє рішення?
2. Ти збираєшся на дискотеку. Друзі пропонують випити «для хоробрості». Твоє рішення?
3. Якимось у шкільному туалеті старший за віком хлопець запропонував тобі цигарку. Твоє рішення?

Завдання для груп: проаналізувати свою ситуацію і зробити власний вибір.

5. Гра-розминка «Брехня».

Хід вправи.

Учасники стають у коло і один за одним починають виконувати певні дії, за якими можна було б зрозуміти, що саме імітує учасник. В той час, коли учасник почав демонструвати свої дії, його сусід праворуч запитус: «Що це ти робиш?», на що учасникові треба відповісти якою-небудь «брехнею», при цьому він продовжує виконувати свої рухи. А тим часом його сусід, отримавши відповідь, починає робити рухи, які імітують діяльність, що впливає з «брехні». Тепер уже його запитуватиме сусід праворуч, і тут теж треба «збрехати». Всі виконують свої рухи (веслування, копання, гра на музичному інструменті, плавання, співи тощо), доки коло не замкнеться.

6. Підведення підсумків.

ВИХОВНИЙ ЗАХІД НА ТЕМУ:
«ПІДЛІТКИ МАЮТЬ ЗНАТИ СВОЇ ПРАВА»

Мета заходу:

- ознайомити учасників з основними положеннями
- **Конвенцій** ООН про права дитини, формувати у них навички використання
- отриманих знань при вирішенні реальних життєвих ситуацій:
- сприяти формуванню правового світогляду підлітків: виховувати
- пізнавальний інтерес до юридичної науки

Форма проведення:

тренінгове заняття.

Обладнання:

- Аркуші паперу А3, А4;
- Різнокольорові аркуші липкого паперу;
- Ручки;
- Олівці;
- Фломастери;
- Маркери;
- Магнітола;
- Конверти із завданнями;
- Кулька;
- Таблиця з правилами проведення тренінгового заняття.

1.Привітання.

Тренер: Добрий день, діти. Рада вас знову бачити. Ваш навчальний день підходить до завершення. Він був досить напруженим, але мені здається, що й досить цікавим. Адже ви мали можливість спілкуватися один з одним, з учителями, з підручниками та дізнаватися багато корисного та цінного.

І на початку нашого з вами спілкування, мені хотілося б дізнатися, який у вас настрій. У кожного з вас є аркуш паперу, на якому вам потрібно зобразити свій настрій. Отже, якщо у вас настрій хороший - ви малюєте сонечко; якщо настрій «так собі» - ви малюєте сонечко з хмаринкою, а якщо настрій «похмурий» - то малюєте просто хмаринку.

(Діти зображують настрій і піднімають аркуші вгору) Ну що ж,

дякую вам і поглянемо, чи зміниться ваш настрій у кінці нашого спілкування. А тепер переверніть аркуші, до них ми повернемося пізніше. І я надіюсь, що до кінця нашого заняття настрій у всіх покращиться.

2.Гра - розминка. Вправа «Це класно ! »

Мета: розширити інформацію про учасників, підвищити рівень згуртованості групи.

Хід вправи: Учасники сидять в колі. Тренер розпочинає вправу, говорячи: «Я (ім'я) - громадянин України, і я маю право на особисте життя» (при цьому передає прапорець України наступному учаснику). У відповідь на кожен фразу всі учасники вигукують « Це класно !» і водночас піднімають вгору великий палець. Тренер: Що ви відчули в ході цієї вправи?

Чи легко вам було пригадувати свої права?

3.Повторення правил роботи групи.

Вправа" Правила"

Мета: сприяти створенню атмосфери довіри та доброзичливості для конструктивної роботи.

Хід вправи: Тренер просить учасників згадати, які правила потрібно виконувати, щоб робота була ефективною, цікавою, плідною.

Які з цих правил є правами, а які обов'язками.

(Правила читаються по таблиці і оговорюються).

4. Вступна бесіда «Що відбудеться сьогодні?»

Мета: ознайомити учасників зі структурою, завданнями тренінгу.

Хід бесіди: Всі ми є громадянами молоді незалежної держави -України, яка отримала світове визнання. Україна - на шляху розбудови демократичної правової держави, пріоритет права в якій має бути першочерговим. Тому, якщо ви сьогодні виховате в собі повагу до прав з тим, щоб його вимоги стали вашими переконаннями, а повсякденне дотримання юридичних норм - звичкою, вам гарантовано комфортну позицію у суспільстві.

Суспільство - це складний механізм, який створився, функціонує і розвивається за певними законами, в рамках певних правил. Ви - частинка суспільства, і наскільки гармонійним буде ваше співіснування, залежить, переважно, від кожного з вас.

Нині надзвичайно важливим є здобуття громадянами глибоких правових знань, осягнення високого рівня правової культури, законів, а також уміння застосовувати знання свої у повсякденному житті.

Ви не повинні стояти осторонь зазначених процесів, оскільки молодь - це та сила, яка в змозі здійснити перетворення на краще і забезпечити справедливе майбутнє держави.

Тож тема нашого заняття: «Підлітки мають знати свої права».

5. Визначення очікувань учасників групи. Вправа «Наші очікування».

Мета: визначити сподівання й очікування від тренінгу.

Хід вправи: Тренер пропонує учасникам дати відповіді на такі запитання: «Які знання ви хотіли б отримати з даної проблеми?

Чого ви очікуєте від групи? (свої відповіді учасники записують на аркушах паперу, складених у вигляді голубів, та прикріплюють на плакат (у вигляді неба) «Наші очікування»)).

Тренер: Попереду у нас заняття, виконання різних вправ, робота у тупах, і будемо сподіватися, що Ваші очікування будуть реалізовані.

6. Вправа « Скринька порушень».

Мета: допомогти підліткам у виборі правильних рішень у складних ситуаціях, виробити вміння приймати правильне рішення у складних ситуаціях.

Хід вправи: Тренер говорить, що людина від народження наділена правами, а з часом, у процесі життя, після досягнення встановленого законом віку набуває здатності мати обов'язки і нести відповідальність за свої дії. Тож пам'ятайте: поряд з нами живуть люди, які також мають права. Тому реалізовувати свої права, не порушуючи при цьому прав і інтересів інших, - це своєрідне мистецтво. Досягти такого балансу можливо не тільки завдяки високій правовій свідомості, грамотності чи через страх перед відповідальністю, а перш за все тоді, коли ти в своїх діях керуєшся совістю, порядністю, людяністю, добрими намірами, чесністю, повагою до оточуючих. Народна мудрість гласить: " Якого ставлення бажаєш до себе - так стався і до інших ", " Що посієш - те й пожнеш" , " Людина - коваль свого щастя" , і ці вислови не потребують доказів, оскільки перевірені віками.

Але не зважаючи на це, ми часто зіштовхуємось з різними проблемами та порушеннями.

Тож зараз я пропоную вам написати на аркушах про те, що вас турбує або цікавить, про порушення ваших прав чи прав ваших друзів. Свої «листи» покладіть ось в цю " скриньку порушень ".

(У кінці заключного тренінгу (після декількох проведених занять) група розглядає ці листи. Якщо залишилися проблеми, які не обговорювалися, слід їх розглянути, залучивши учасників до дискусії, й попросити членів групи подати свої коментарі стосовно того, як

найкраще їх вирішити).

7. Інформаційне повідомлення " Конвенція ООН про права дитини - головний міжнародний документ щодо захисту дітей" .

Мета: активізувати увагу та підвищити рівень знань та інтересів до вивчення їхніх прав.

Хід проведення: - розпочати повідомлення із знайомства учасників з історією прийняття Конвенції ООН, її метою, завданням;

- ознайомити зі структурою Конвенції ООН ;

- дати стислу характеристику статей Конвенції ООН про права дитини.

Додаток

Конвенція про права дитини є одним із найголовніших в історії прийнятим договором про права людини, її відразу ж підписала 61 країна, що вже було безпрецедентним випадком прийняття договорів у рамках Організації Об'єднаних Націй. Зараз Конвенція ратифікована всіма країнами, крім двох (Сполучені Штати Америки та Сомалі). Сьогодні становище дітей майже в кожній країні може поліпшитися, якщо уряди цих держав виконуватимуть свій обов'язок захищати дітей і стежити за тим, щоб їхні права повністю здійснювалися.

До прийняття Конвенції турбота про дітей розглядалася з точки зору послуг тим, хто їх потребує. У Конвенції ж визначається нова концепція, де забезпечення піклування і захист - це право, а не питання благодійності.

Преамбула Конвенції вміщує основні її принципи. Статті можна розділити на три основні частини:

1. Статті 1—41: основні статті, які визначають права дитини і обов'язки держав-сторін, які ратифікували Конвенцію;
2. Статті 42-45: процедури моніторингу запровадження Конвенції;
3. Статті 46-54: формальні положення, які регламентують порядок набуття чинності Конвенцією.

Переходячи до аналізу статей Конвенції, потрібно відзначити кілька важливих моментів.

1.Стаття 1 дає визначення дитини як людської істоти віком до 18 років.

Цей текст став результатом надзвичайно складної і делікатної процедури примирення протилежних думок щодо захисту дитини до народження. Важко чекати того, щоб Конвенція, до якої залучено понад

сто країн, могла іншим чином примирити сторони у питанні, яке й досі палко дискутується у різних країнах.

2. Необхідно також відмітити статтю 3, яка стверджує, що життєво важливі інтереси дитини повинні братися до уваги, в першу чергу, під час прийняття органами влади рішень, які впливають на добробут дитини, а також, що держава повинна надавати необхідну допомогу батькам або іншим особам, які на законних засадах піклуються про дитину.

3. У цьому контексті статті 5 і 18 також є надзвичайно важливими. Стаття 5 передбачає, що держави зобов'язані поважати права і обов'язки батьків спрямовувати зусилля на практичне використання дітьми їхніх прав, передбачених Конвенцією. А стаття 18 визначає, що кожний з батьків несе однакову відповідальність за виховання та розвиток дитини, а держава зобов'язана надавати їм необхідну допомогу, якщо це потрібно. Права дитини, визнані Конвенцією, можуть бути поділені на п'ять груп згідно з традиційною класифікацією прав людини:

Конвенція ООН про права дитини має три основних завдання. Це:

1. Це право на самовизначення

Нині загально визнано, що до дитини застосовується більшість прав людини. Одні з них - беззастережно (як, наприклад, право на захист від тортур), інші - з певними обмеженнями (політичні права).

2. Право на захист

Конвенція містить низку положень, які стосуються особливих потреб (дітей та їхньої уразливості, наприклад, умов зайнятості для дітей (ст. 32)). Більшість із цих положень містить суворіші вимоги стосовно захисту дітей, ніж загальні правозахисні інструменти.

3. Специфічні права

Це права, які застосовуються специфічно або навіть виключно до дітей: право не розлучатися зі своїми батьками (ст. 9-11), положення про усиновлення (ст. 21). Найкращим прикладом таких прав є ст. 31, яка захищає право дитини на гру. Конвенція також надає захист особливим категоріям дітей: біженцям (ст. 22), інвалідам (ст. 23), меншинам (с. 30) і дітям, втягнутим у воєнні конфлікти.

Конвенція ООН про права дитини існує не у правовому вакуумі. Вона діє разом з іншими міжнародними нормативно-правовими актами, роблячи важливий внесок у правову практику. Конвенція беззастережно не стверджує, що права людини поширюються на дітей. Але вперше в історії вона надає багато фундаментальних прав людини дітям (ст. 12-16). Це визнання поширення фундаментальних прав людини на дітей є важливим новим елементом у дебатах про право дітей на самовизначення.

Запитання для обговорення:

- Для чого потрібно знати Конвенцію ООН про права дитини?
- Що допоможе вам чіткіше усвідомити роль прав у своєму житті?

8. Вправа " Інтелектуальний штурм " .

Мета: виявити ступінь уваги та рівень знань учасників щодо законодавства України з прав дитини, Конвенції ООН про права дитини та відповідальності неповнолітніх.

Хід вправи: Тренер говорить, що знати свої права - означає вже наполовину ними володіти. Тож до уваги учасників - інтелектуальний штурм у вигляді вікторини. Тренер ставить запитання та дає три варіанти відповідей. Учасники підіймають вгору картку з номером правильної, на їх думку, відповіді. Запитання вікторини:

- 1 Як називається міжнародний договір, що встановлює права й обов'язки держав у певній сфері діяльності?
(Декларація, Конвенція, Хартія)
2. Коли було прийнято Конвенцію ООН про права дитини?
(1950, 1989, 1977)
3. До якого віку, згідно з Конвенцією, особа вважається дитиною?
(18р. 14р. 16р.)
- 4.3 якого віку допускається прийняття на роботу підлітка?
(3 12р. 3 13р. 3 14р.) 5.3 якого віку настає адміністративна відповідальність?
(3 14р. 3 16р. 3 18р.)
- 6.Що відноситься до особистих прав батьків стосовно дітей?
(Право надати прізвище, ім'я та по-батькові; Право здійснювати насилья над дитиною; Право нести повну відповідальність за свою дитину).
7. Які діти мають більші права: народжені в юридичному шлюбі чи в фактичному шлюбі?
(Рівні права В юридичному В фактичному).
8. Назвіть одну із форм захисту прав дітей, позбавлених батьківського піклування? (опіка , нагорода, заборона).
Тренер: Молодці, ви досить уважні і добре поінформовані щодо прав та відповідальності дітей в Україні.

А зараз ми попрацюємо в підгрупах. Для цього нам потрібно

розділитися. Так як наше заняття припало на осінь, то ми розділились завдяки назвам осінніх місяців. Прошу по черзі назвати ці місяці (вересень, жовтень, листопад).

А тепер прошу кожну підгрупу зайняти своє визначене місце.

9.Вправа «Слідство ведуть знавці».

Мета: формувати розуміння сутності правових явищ та навичок використання отриманих знань при вирішенні реальних життєвих ситуацій.

Хід вправи: Тренер говорить, що юні громадяни України повинні не тільки засвоювати правові знання, юридичні поняття, а й повинні здобувати вміння та навички використовувати їх у повсякденному житті для правового аналізу ситуацій.

Зараз кожна група отримає конверт, в якому знаходиться опис ситуації. Ваше завдання - уважно прочитати і дати правовий аналіз. А потім хтось із підгрупи за дорученням інших гравців зачитує ситуацію і дає правовий аналіз. (Учасники працюють, а потім аналізують).

Опис ситуацій

5-річного Ромчика, який гуляв біля будинку, покусав собака, якого господар вивів у двір. Батьки зажадали відшкодування за моральну травму і відшкодування затрат на лікування. Господар собаки відмовився виконати ці вимоги. Яка Ваша думка з цього приводу?

Під час вистави в цирку мавпа вихопила у глядача С, який її фотографував, фотоапарат і розбила його. С вимагає, щоб адміністрація цирку відшкодувала йому вартість фотоапарата. Чи правомірні його вимоги?

На уроці, під час пояснення нового матеріалу, учень розмовляв, чим заважав вчителю та однокласникам. Вчитель зробив зауваження, але учень не

зреагував. Тоді вчитель підійшов до учня і вдарив його по потилиці. Яка ваша думка з цього приводу?

Дякую. Я сподіваюсь, що після сьогоднішньої зустрічі ви зможете вміло користуватися своїми правами, але й пам'ятайте, що перш за все у нас є обов'язок перед суспільством.

10. Вправа " Правове лото ".

Мета: сприяти розвитку уваги, виробленню навичок спільної діяльності.

Хід вправи: кожна підгрупа отримує розрізані вислови, які потрібно правильно скласти. Потім представник від підгрупи зачитує вислів.

Закон - це нормативно-правовий акт, який встановлюється представницьким органом влади і має вищу юридичну силу.

- Право - це система загальнообов'язкових норм поведінки, які встановлюються державою.

- Конституція - це основний закон держави, який визначає устрій, а також права та обов'язки громадян.

11. Вправа «Права дитини в малюнках».

Мета: використовуючи малюнки, навчити учасників орієнтуватись у правах дитини.

Хід вправи: кожна підгрупа отримує завдання проілюструвати статті Конвенції ООН про права дитини.

- перша - ст.31 - право на відпочинок і дозвілля;

- друга - ст.28 - право на освіту;

- третя - ст.24 - право на користування послугами системи охорони здоров'я.

(Після завершення роботи кожна підгрупа презентує свій проект).

Молодці, ось і закріпили ви свої знання права в малюнках. А зараз прошу зайняти свої попередні місця в колі.

12 Вправа « Телеграма».

Мета: отримати від кожного учасника коротку інформацію про враження від проведеного тренінгу. Хід вправи: Тренер звертається до учасників із пропозицією скласти йому телеграму, яка містила б відповіді на такі запитання:

- Що видумаєте про проведений тренінг?;
- Що було для вас важливим?;
- Чому ви навчилися?;
- Що вам сподобалося?;
- Що не вдалося з ясувати?

(Учасники пишуть на клейких аркушах інформацію і по черзі прикріплюють на плакат «Телеграма». Тренер зачитує всю телеграму і учасники визначають, яка частина телеграми їм найбільше сподобалась).

13. Вправа «Кулька побажань»

Мета: піднести настрій учасників, оптимістично їх налаштувати, зняти напруженість.

Хід вправи: Тренер говорить, що заняття підходить до закінчення і йому хочеться дізнатися, чи змінився настрій учасників. Для цього повертаємось до першої вправи і поряд з першим зображенням намалюємо наш настрій в кінці заняття.

(Учасники малюють і піднімають аркуші)

Тренер: Ну що ж, поглянувши на ваші аркуші я бачу, що наше спілкування не пройшло даремно, адже настрій у всіх покращився.

А тепер ми повинні попрощатися з вами до наступного заняття, тобто проявити дружні почуття і вдячність один одному. Для цього ми використаємо ось цю «Кульку побажань». (Учасники встають, тренер говорить, звертаючись до першого учасника: Аню, дякую тобі за відвертість, і бажаю , щоб ніхто і ніколи не порушував твої права» (при цьому передається повітряна кулька).

Після закінчення тренінгу присутні за власним бажанням можуть обговорити свої відчуття. мрії.

АНКЕТА
«МІФИ Й ФАКТИ ПРО ВІЛ/СНІД»

1. ВІЛ - це вірус, що викликає СНІД.
2. Можна інфікуватися ВІЛ, випивши зі склянки, якою користувався ВІЛ-інфікований.
3. ВІЛ передається через дружній поцілунок.
4. Можна інфікуватися ВІЛ при переливанні неперевіреної крові.
5. Людина-носій ВІЛ може інфікувати свого статевого партнера.
6. Вживання алкоголю може підвищити ризик інфікування ВІЛ.
7. Комарі можуть переносити ВІЛ.
8. Використання одноразових шприців може захистити від ВІЛ/СНІД.
9. Використання латексних презервативів під час статевого контакту може зменшити ризик інфікування ВІЛ.
10. Прийом протизаплідних таблеток може захистити жінку від інфікування ВІЛ.
11. Можна інфікуватися ВІЛ через сидіння на унітазі.
12. Більшість людей, інфікованих ВІЛ, становлять загрозу для суспільства.
13. ВІЛ - кінцева стадія захворювання на СНІД.
14. СНІД - це респіраторна хвороба (застуда).

Ключ:

Міфи – 2, 3, 7, 10, 11, 12, 13, 14.

Факти – 1, 4, 5, 6, 8, 9.

АНКЕТА
"МОЄ СТАВЛЕННЯ ДО ЗДОРОВ'Я"

Спочатку, будь-ласка, повідомте деякі дані про себе:

Стать: _____ **Вік:** _____

Клас: _____

Заздалегідь вдячні тобі за участь!

1. Що для тебе означає "здоровий спосіб життя"?

2. Які складові здоров'я ти вважаєш найважливішими для людини?

а) харчування; б) побут(якість життя); в) умови праці і навчання; г) рухова активність (фізкультура, спорт).

3. Яке в твоїй родині ставлення до здорового способу життя? а) поважливе; б) байдуже; в) негативне.

4. Чи зацікавлений ти в інформації про здоровий спосіб життя?

а) так; б) ні.

5. Який стан твого здоров'я?

а) останнім часом гірший; б) завжди добрий; в) були хвороби, травми.

6. Яке твоє ставлення до вживання тютюну?

а) ніколи не вживав і не думаю вживати; б) дуже негативне; в) так, палю і гадаю, що є сенс продовжувати; г) зрідка вживаю, але можу припинити в будь-який час.

7. Як ти ставишся до вживання алкоголю?

а) ніколи не вживав і не думаю вживати; б) є досвід, після чого ставлення дуже негативне; в) зрідка вживаю і не бачу в цьому нічого поганого.

8. Як ти ставишся до тих, хто вживає наркотики? а) це їхня особиста справа; б) це привабливо; в) дуже негативно; г) не замислювався.

9. З якого віку, як ти вважаєш, можна починати статеве життя? а) з 11 років; б) з 13 років; в) з 15 років; г) з 17 років; д) після 18 років.

10. Як часто тобі доводиться переживати сильне нервово напруження, почуття нервового зриву?

а) я постійно перебуваю в цьому стані; б) іноді я переживаю подібний стан; в) це буває часто; г) дуже рідко; д) в школі.

11. Як я почуваю себе зараз?

а) вільно; б) напружено.

ТЕСТ «Самооцінка»

№ з/п	Питання анкети	Так	Інколи	Ні
1	Мої товариші кепкують з мене	3	2	1
2	Я щаслива людина	1	2	3
3	Мені важко знайомитися	3	2	1
4	Я завжди засмучений (-а)	3	2	1
5	Я розумний (-а)	1	2	3
6	Я сором'язливий (-а)	3	2	1
7	Я нервую, коли мене викликають до дошки	3	2	1
8	Моя зовнішність дратує мене	3	2	1
9	Коли я виросту, буду впливовою людиною	1	2	3
10	Я хвилююся, коли має бути контрольна робота	3	2	1
11	Я непопулярний (-а)	3	7	1
12	У школі я добре поводжуся	1	2	3
13	Коли щось не виходить, то це не моя провина	3	2	1
14	Я приношу прикрість моїм рідним	3	2	1
15	Я сильний (-а)	1	2	3
16	Відчуваю, що я гідна людина, в усякому разі не гірший (-а) за інших	1	2	3
17	Я завжди відчуваю себе невдахою	3	2	1
18	Мені здається, що в мене багато позитивних рис	1	2	3
19	Я можу дещо робити не гірше за інших	1	2	3
20	Вважаю, що мені немає чим пишатися	3	2	1
21	Я добре до себе ставлюся	1	2	3
22	Загалом я задоволений (-а) собою	1	2	3
23	Я хотів (-ла) би більше поважати себе	3	2	1
24	Інколи я виразно відчуваю, що з мене немає нікому ніякої користі	3	2	1
25	Інколи я думаю, що не маю ніяких позитивних рис	3	2	1

Сумав балів від 26 до 50 вказує на достатній рівень самооцінки. Ти рідко страждаєш від комплексу меншовартості, інколи пристосовуєшся до думок інших.

Сума балів від 51 до 75 вказує на недостатній рівень самооцінки. Ти хворобливо сприймаєш критичні зауваження на свою адресу і часто страждаєш від комплексу меншовартості.

Використана література

1. Г.Ситник «Технологія превентивного виховання школярів»;ТОВ «Юлат». 1999.
2. Л.Кацинська «Виховний процес в сучасній школі»; Рівне – 1997.
3. Т.Федорченко «Рання профілактика негативних проявів у поведінці дітей».Навч.-метод. посібник. Видання друге, доповнене. – Тернопіль: Астон, 2005 .
4. В.Оржеховська, Л.Габора «Збереження репродуктивного здоров'я неповнолітніх»; Навч.-метод. Посібник. Тернопіль : Астон, 2005.
5. О.Тимчишин, М.Коростіль «Інновації змісту і технологій здорового способу життя». - Тернопіль: Астон , 2002.
6. О.Ващенко «Як створити Школу сприяння здоров'ю». – К.: Шк.. світ, 2008.
7. «Запрошуємо до діалогу» .Нав. посіб. – К.: Богдана, 2003.

